

NA KONI PO LANŠKROUNSKU

Krajinářsko-architektonická koncepce hipoturistiky po Lanškrounsku

PŘEDSTAVENÍ TÉMATU, ÚZEMÍ A NÁVRHU

Úvod

Předmětem diplomové práce je krajinný celek v okolí Lanškrouna, jehož součástí je zemědělská krajina území několika obcí s dlouhou historií chovu koní.

Dříve se zde nacházelo několik vesnic, kdy Lanškroun byl v 2. polovině 13. století založen jako hlavní ekonomické centrum rozsáhlého lanškrounsko-lanšperského panství. Od nepaměti se však jedná o zemědělskou krajinu, kde s mnoha činnostmi byl spojen kůň. I když dnes koně již nezastávají zemědělské práce v takové míře, jak tomu bylo v minulosti, stále jsou běžnou součástí života, kdy jsou ať už v menším či větším počtu přítomni v mnoha zdejších domácnostech. Dnes se tedy jedná především o chov koní spojený se sportovním nebo rekreačním využitím s menším podílem zemědělských prací.

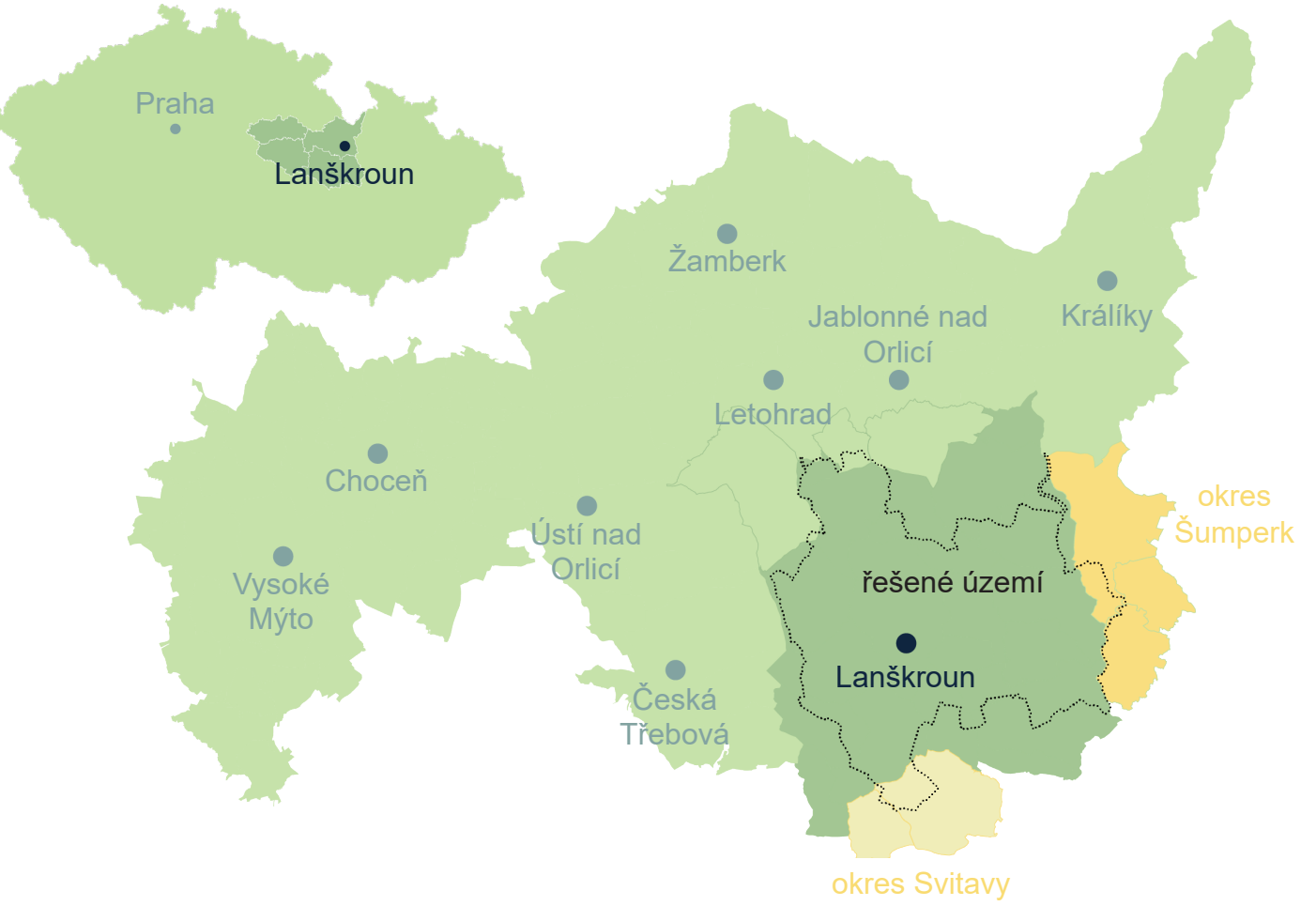
Snaha o vytvoření sítě místních hipostezek je zde opakující se záležitostí. Veškeré tyto pokusy však ztroskotávají na údržbě tras, propagaci a vhodném značení. Jelikož v České republice nejsou přísně definovány pravidla pro jezdecké stezky, lze na koni jezdit téměř kdekoli za předpokladu, že jezdec nevytvoří škody. Místní tak využívají polní nebo lesní cesty, které v důsledku toho mohou trpět využíváním koňmi a dochází také ke konfliktům mezi jezdci a zemědělci. Vytvořením sítě jezdeckých cest může pomoci ke zlepšení místních vztahů i k rozvoji tohoto druhu rekreace.

Výběr tématiky jsem si zvolila z důvodu zájmu města podpořit místní turistiku, koňskou tradici a zapojit tyto okruhy do slow destination. Hipoturistika je ideální možností spojení obou témat a navázání na slow tourism. Koncepce tak má potenciál stát se oporou rozvoje území a smířím řešením místních komplikovaných vztahů.

Řešené území

Zájmová lokalita se nachází v Pardubickém kraji na území obce s rozšířenou působností Lanškroun v podhůří Orlických hor a Údolí Moravské Sázavy na východě Čech, v blízkosti historické zemské hranice s Moravou přibližně 190 km od Prahy. Území se nachází v okrese Ústí nad Orlicí v jihovýchodní části a jedná se o území 22 obcí. Žije zde přibližně 23 tisíc obyvatel, kdy samotný Lanškroun tvoří 9800 obyvatel. Celková plocha území ORP zabírá asi 275 km².

V rámci návrhu bylo řešené koncepční území dále rozšířeno v rámci okresu Ústí nad Orlicí na území obcí Dolní Dobrouč, Verměřovice a Bystřec. Dále do okresu Svitavy v Pardubickém kraji na území obcí Mladějov na Moravě a Rychnov na Moravě a dále na území Olomouckého kraje okresu Šumperk na území obcí Štítý, Drozdov a Jedlí.

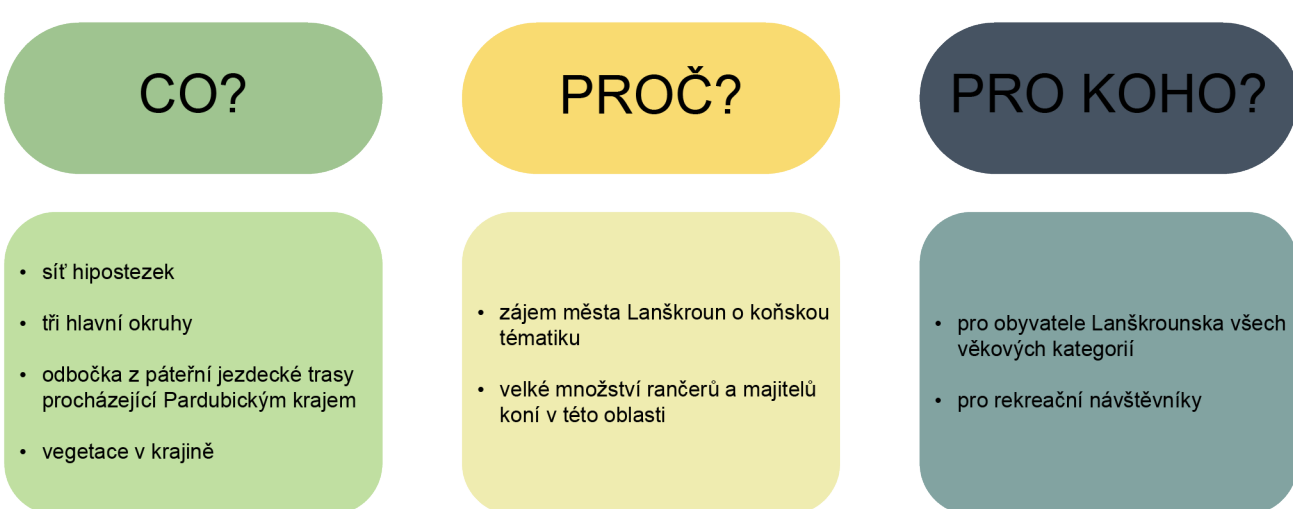

Úvod do návrhu

Koncepce projektu Na koni po Lanškrounsku vychází z analytické části, podporuje hodnoty v území, využívá potenciálů, zaměřuje se na opatření proti hrozbám a komplexně řeší a pracuje s problémy v území. Návrh je řešen jako koncepce a jeden okruh je zpracován do detailu studie.

Navrhovaná značená síť hipostezek je v rámci širšího kontextu Pardubického kraje napojena na jednu z páteřních jezdeckých stezek, která prochází v blízkosti řešeného území a je zde tak navržena odbočka pro slow tourism po Lanškrounsku.

Návrh umožňuje flexibilní výběr z nepřehledného množství jezdeckých tras, které se dají dále různě kombinovat a jsou doplněny o stromořadí mezi příliš velkými plochami zemědělské půdy, které poskytnou stín při slunečném počasí a zmírní účinky větrné eroze. Koncepce je dále doplněna o přetvoření některých pozemků trvale travních porostů a zemědělských pozemků na pastviny a louky vhodné svým složením pro koně. Budou tak umožňovat pastvu projíždějícím či místním majitelům koní. Pro zapojení i pěších turistů, kteří si na koně netroufají, je součástí řešeného území detailu studie navržena naučná stezka, která nám poskytne některé informace o koních, které jsme prozatím neznali.

KONCEPT

Síť stezek

Koncept navazuje na páteřní červenou jezdeckou turistickou trasu. Napojení vytvoří odbočku do Lanškrounska, Místní a víkendoví turisté si zas budou moci užít husté sítě tras uvnitř Lanškrounska, kde jsem zvolila tři hlavní tematické okruhy (červený - "Kolem Lanškrouna", modrý - "S vyhlídkou na Mariánskou horu", zelený - "Ve stínu lesa"). Část značení bude dle metodiky Klubu českých turistů a všechny trasy budou dále značeny vlastním značením.

Louky a pastviny

Koncept jezdecké sítě tras je protkáno mozaikou přeměněných pastvin a luk pro koně, které se budu snažit rozmístit v časové vzdálenosti po 4 hodinách cesty rychlosti chůze koně. Tato doba je totiž tou, po které by se kůň měl kvůli dobrému zdraví napást. Jelikož travní směs se liší v závislosti na typu plemene a způsobu přeměny současných travních porostů je závislý na současném složení místních porostů, nelze specifikovat přesnou travní směs ani způsob přeměny luk. Tento výběr by byl možný pouze v případě následného monitoringu vybraných ploch a na základě informací o převládajícím typu plemene v oblasti. Obecně však platí, že směs nesmí obsahovat větší podíl fruktanů a může obsahovat pouze menší podíl jetelovin.

Stromořadí

Stromořadí doplňuje síť stezek v místech, kde se nachází velké plochy zemědělské půdy, která je v důsledku toho ovlivňována erozí. Umístění stromořadí tak poskytne nejen příjemnější cestu během slunečných dní, ale ovlivní i následky eroze.

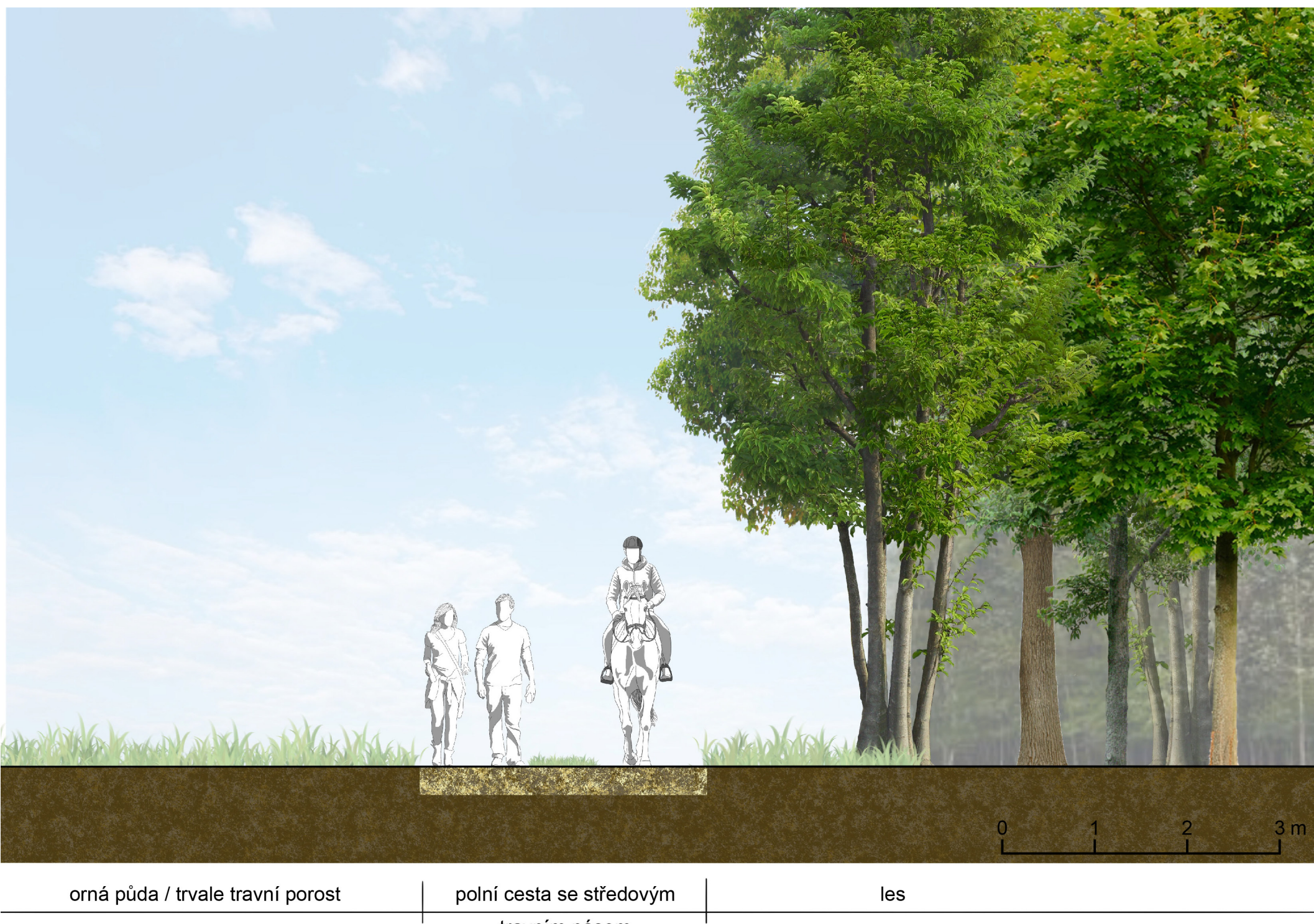
Do této oblasti navrhuji pro tato stromořadí javor klen (Acer pseudoplatanoides), javor mléč (Acer platanoides), habr obecný (Carpinus betulus), jeřáb břeč (Sorbus torminalis) a jeřáb oskeruše (Sorbus domestica). Tyto druhy jsou vhodné pro své vlastnosti jako jsou odolnost proti suchu, jsou světlomilnými dřevinami a jsou odolné vůči větru.

NÁVRH

Řez nové navrhovanou stezkou podél silniční komunikace

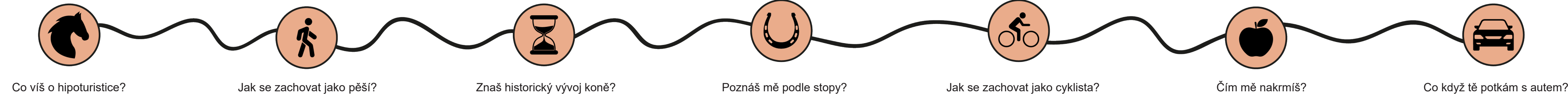
Řez stezkou při průchodu obcí

Řez stezkou na polní cestě

Řez nové navrhovanou stezkou podél smíšené stezky

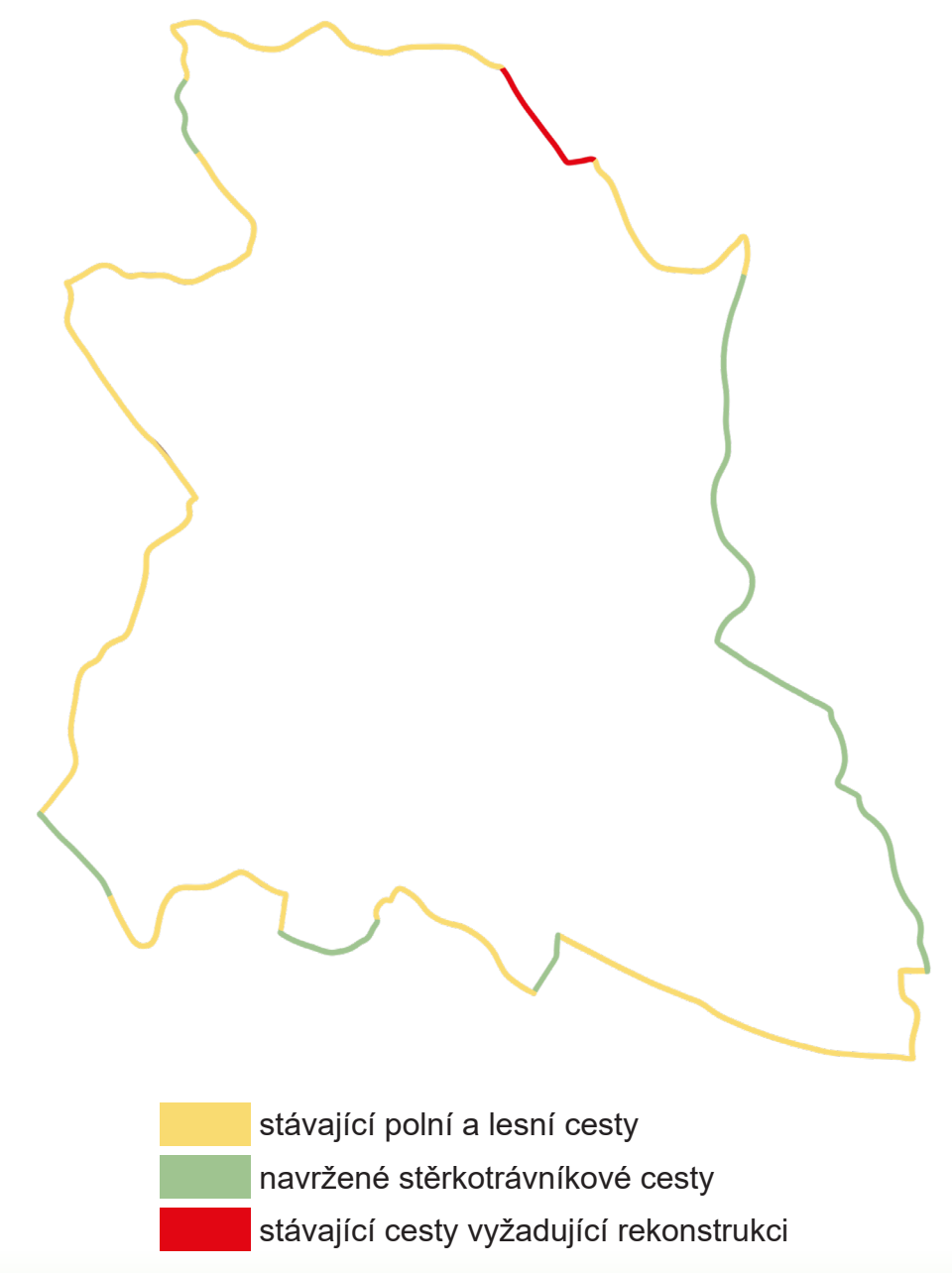
Návrh okruhu do detailu studie

Na navrhovaném okruhu se nachází stávající lesní a polní cesty, které jsou převážně z mechanicky zpevněného kameniva se středovým travním pásem. V severní části okruhu se nachází část cesty, která vyžaduje rekonstrukci.

Nově navržené cesty jsou z štěrkotrávníku s menší frakcí drceného kameniva (4/8). Tento povrch jsem na základě analýzy a konzultací vyhodnotila jako pro koně nejvhodnější, pokud není možnost využít stávající polní nebo jesní cestu z mechanicky zpevněného kameniva a mají šířku 3 m.

Na většině stávajících cest dochází ke kolizi s pěšími a v malé míře s cyklostezkou. Dlouhý úsek, který je navržen pouze pro jezdce na koni vzniká podél asfaltové cyklostezky a pěší turistické trasy. Tímto způsobem se snažím předejít střetu s cyklisty a zároveň i s asfaltovým povrchem cyklostezky, který není po delší trase na koni příliš vhodný.

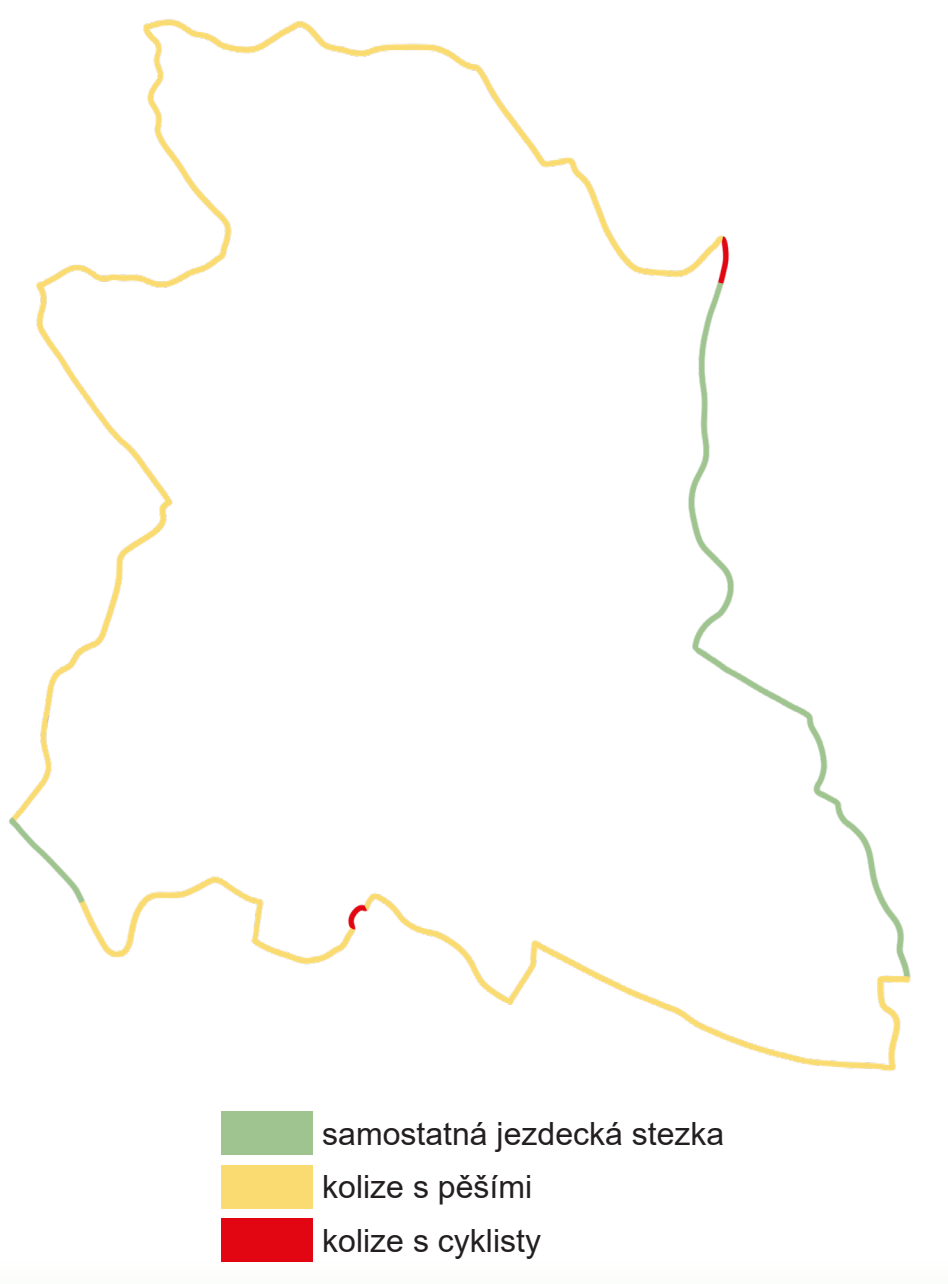
Stávající, navrhované a rekonstruované cesty

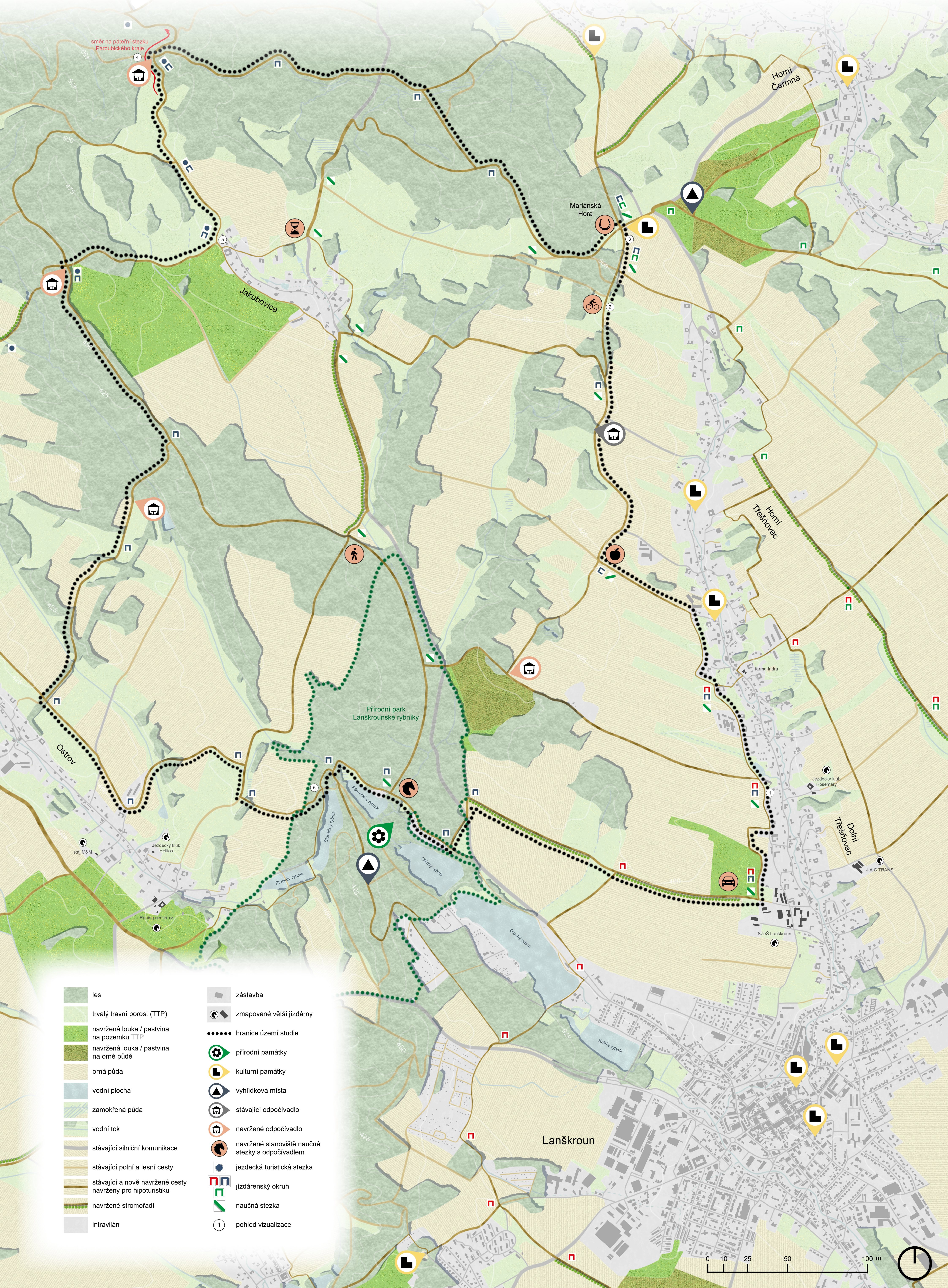

Povrchy

Kolize různých způsobů pohybu

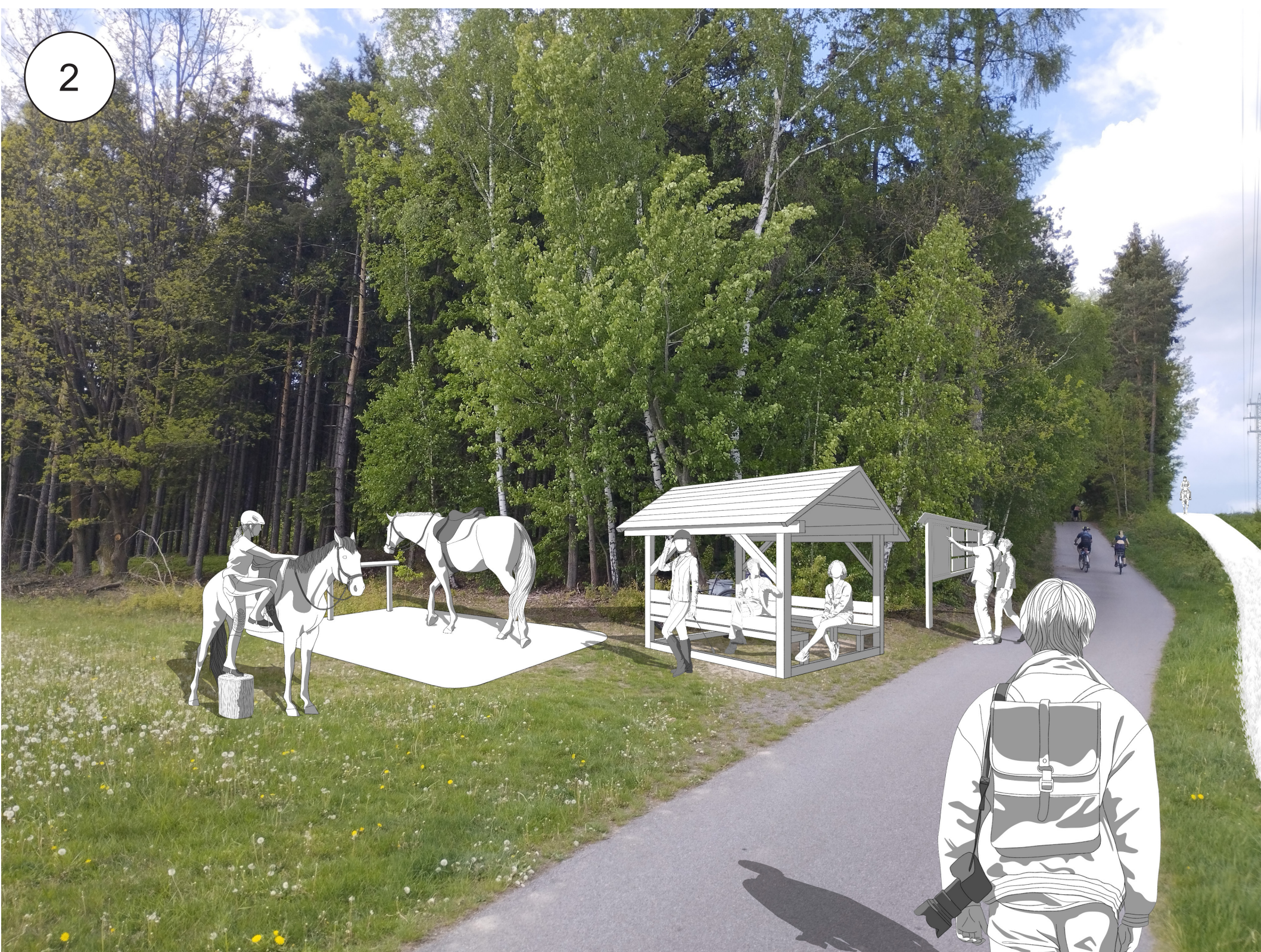

Vizualizace nové jezdecké stezky podél turistické cesty a cyklotrasy

Stanoviště naučné stezky s odpočívadlem před Mariánskou horou

Vyjíždka na Mariánskou horu

Křižovatka s regionální jezdeckou turistickou trasou

Pastviny u Jabubovic

Vyjíždka k Lanškrounským rybníkům

